

Adómentes online folyóiratokat a könyvtáraknak

Az Egyesült Királyságban néhány nagy tekintélyű szakember azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy a könyvtáraknak ne kelljen általános forgalmi adót fizetni a folyóirat-előfizetések után. A jelenlegi rendszer – úgy tűnik – a hangoztatott szándékkal ellentétben nem támogatja a digitális publikációk terjedését. A Cambridge-i Egyetem könyvtárosa elmondta, hogy évi 450 ezer fontot fizetnek a ScienceDirect használatáért, amely egyaránt tartalmaz nyomtatott és elektronikus kiadványokat. Szeretnék áttérni a teljesen elektronikus környezetre, ez azonban 100 ezer fonttal lenne drágább, aminek a nagy részét az áfa teszi ki.

Hasonló szellemben nyilatkozott a Hertfordshire-i egyetem oktatási és információszolgáltatási dékánja is. Náluk a folyóiratok előfizetésekor fizetett általános forgalmi adó 100 ezer font, ami a teljes információellátási költségvetésük 5%-a. Bár az ügy érdekében számos szervezet több fórumon (pl. az Európai Parlamentben) is próbált lobbizni, ez ideig nem sikerült eredményt elérniük.

//Information World Review, 202. sz. 2004. május, <http://www.iwr.co.uk/IWR/1155227/>

(Z. D.)

Az Elsevier gondjai

• A *Kaliforniai Egyetem* az Elsevier egyik legnagyobb ügyfele. Könyvtáruk beszerzési költségvetése azonban nem tudja követni az emelkedő folyóiratárakat. Ha az Elsevierrel folyó tárgyalások nem vezetnek eredményre, az egyetem elveszítheti hozzáférését az 1100 folyóiratcímét tartalmazó *Science Direct Online* adatbázishoz. A Kaliforniai Egyetem vezetése azt tanácsolja: az intézmény döntéshozói fontolják meg, hogy mely folyóiratokat lehet nélkülözni, illetve nem kellene-e felbontani a kiadóval a kapcsolatot, amely a cikkek közzlésére, lektorálására, szerkesztői-zottsági tagságára vonatkozik.

- A *Harvard Egyetem* is vonakodik többéves szerződést kötni az Elsevierrel. Ennek oka elsősorban a rugalmatlan „kapcsolt áru rendszer”, és az, hogy folyóiratot lemondani csak súlyos büntetés ellenében lehet.
- Gazdasági elemzők az Elseviert fenyegető veszélyre hívták fel a figyelmet a *Public Library of Science* új biológiai folyóiratának piaci megjelenésekor. A nyomtatott folyóiratoknak komoly versenytársai lehetnek a csak online elérhető, szabadon hozzáférhető folyóiratok. A kutató és oktatási intézmények jelentős költséget takaríthatnak meg, ha ezekben publikálnak, ráadásul a szerzők ismertségét is növelheti, ha többekhez jutnak el tanulmányaik. Elemzők mintegy 50% esélyt látnak arra, hogy tíz év múlva a hagyományos terjesztők – bár megőrzik piaci részesedésüket – sokkal olcsóbban lesznek kénytelenek értékesíteni a kiadványokat.

//Library Hi Tech News, 21. köt. 1. sz. 2004. p. 36./

(Z. D.)

BioMed Central a szabad hozzáférés ellenéveiről

Az Egyesült Királyságban a szabad hozzáférésű folyóiratok terén piacvezető *BioMed Central* kiadó visszavágott az angol alsóház tudományos lapkiadást vizsgáló bizottságában felröppent kijelentésekre, „mitoszoknak” nevezve őket. A cég többek közt cáfolta a Királyi Természettudományos Akadémia kijelentését, mely szerint a szabad hozzáférés miatt csökkeni fog a kutatási alap, mivel szerintük a pénz a könyvtárak finanszírozása helyett a kutatási költségvetéshez kerül. A szabad hozzáférés támogatói azt hangoztatták, hogy a hagyományos rendszer megöli a versenyt, és monopolhelyzetet teremt.

A tizenegy pontba szedett „mitoszok” részletes cáfolata letölthető a *BioMed Central* honlapjáról: <http://www.biomedcentral.com/openaccess/inquiry/myths.pdf>